

serie KI-stations: De Volharding Emmeloord

De immigrerende veehouders in de Noordoostpolder waren ondernemers die snel begrepen dat de veeverbetering bundeling van krachten nodig had. Zaken gingen vóór emotie in de polder, tijdig zocht men naar nieuwe oplossingen.

De combinatie mocht in de jaren vijftig bepaald progressief worden genoemd: de fok- en controlevereniging, de KI en de Gezondheidsdienst bundelden hun krachten in Veehouderijbelangen. Ze benoemden Bertus Groot Koerkamp en Berend Jan Blikman tot het administratieve duo, dat vanuit het Landbouwhuis aan de Deel in Emmeloord effectief voor het

KI-reputaties: Jan Post

Op plaatselijk, regionaal en ook landelijk fokkerijgebied, er was bijna geen vereniging of Jan Post uit Almelo was bestuurder. Toen zijn eigen twaalf fokkoeien niet meer drachtig werden, nam hij al in 1941 zijn toevlucht tot KI. Een jaar later mocht de stierhouderij van Almelo KI toepassen: vandaar begon de victorie, werd eens geschreven. Dat was te danken aan de vooruitstrevende denker, die zijn vele gaven ten dienste stelde van het algemeen belang. Post overleed op 12 mei 1954, de KI-pionier onder de boeren werd maar 58 jaar oud.

in Ommen en Zutphen, maar ook op de nationale in Den Bosch. Er was slechts één probleempje: Adema 469 vererfde matig in de melk. Desondanks werd hij zowel in Friesland als bij het NRS preferent. Als tegenhanger in Emmeloord gold Adema 9 van de Ruyterhoeve, een Noord-Hollandse melkverver van de eerste orde. Zijn telgen kwam men op de keuringen niet tegen, maar een rekenmeester becijferde eens het verschil in melkgeld van de dochters van de beide stieren.

ijsselse Rundveesyndicaat – de opstap naar het nieuwe NRS in 1984.

Weer KI-bestemming

De fokstieren van Emmeloord – String Arko voorop – gingen naar Dalfsen en naast het station werd een loopstal gebouwd voor de wachtstieren van de nieuwe combinatie. Daar liepen ze nog toen Frans Berndsen in mei 1986 het complex kocht. Berndsen richtte het hele gebouw in als fok- en meststal voor konijnen. Voor zijn Zika-konijnenbedrijf voerde hij wekelijks tweehonderd (kunstmatige) inseminaties uit, om de stapel van 10.000 konijnen – goed voor de productie van befaamde rollades – op peil te houden. In 1994 moest hij het bedrijf wegens gezondheidsproblemen van de hand doen.

De gebouwen zijn onveranderd, de torenhoge hooischuur domineert op het terrein. Intern is alles anders: waar eens Adema 469 dekte, is nu een bar ingericht, waar de stieren luiden, is nu een feestzaal en wordt gebiljart. In het bijgebouw heeft een hondenschool onderdak gevonden, terwijl de loopstal dient als opslagplaats voor caravans. Aan uiterlijk vertoon heeft men in Emmeloord nooit echt gehecht.

Reimer Strikwerda

Boven: Adema 469, onder: String Arko 68

Voorbeeldig poldermodel

In het nieuwe land wist men tijdig de bakens te verzetten

De eerste pachters van de veehouderijbedrijven in de pas ontgonnen Noordoostpolder wendden zich al snel tot de veeteeltconsulent van Overijssel, Reinder Anema, om de mogelijkheden voor KI te onderzoeken. Al in 1948 werd de eerste inseminator aangesteld, maar de beide eigen stieren moesten het afleggen tegen die van de KI-verenigingen op het oude land, die van Blokzijl en Steenwijk. Met Blokzijl, waar Hennie Woud een belangrijke stem had, werden goede afspraken gemaakt.

Maar eind 1951 werd een eigen vereniging opgericht: De Volharding. Toen konden ook de plannen voor een station aan de Espelerweg in Emmeloord gerealiseerd worden. Een jaar later werd de toen 27-jarige Kees van Daalen aangesteld als bedrijfsleider en al in februari '53 konden de drie stieren van het bedrijf van Woud naar het nieuwe, strak en sober opgezette station worden overgebracht.

Landbouwminister Sicco Mansholt kwam in september hoogstpersoonlijk om het gebouw te openen. Samen met voorzitter Willem Netjes ging hij langs de zes stierenboxen, waar vooral de blanke Roorda Adema aandacht kreeg. Hij was voor maar liefst 60.000 gulden aangekocht bij Sijmen Okkinga in het Friese Roordahuizum, maar de zoon van Adema (Wytsturt) hoorde dan ook tot de geregelde winnaars op de stierenkeuringen, eerst in Leeuwarden en naderhand in Ommen.

groeïende aantal veehouders in de polder kon werken. Kerngetallen in de jaarverslagen hielden de boeren bij de les.

Noord-Hollandse koers

Interessant waren de discussies tijdens de jaarlijkse kijkdagen op het intussen met een woonhuis voor Van Daalen en zes stierenboxen uitgebreide KI-station. Daar gloeerde – vanaf 1958 tot zijn dood eind 1964 – Adema 469, als vierjarige (samen met KI Blokzijl) gekocht bij de gebroeders Knol in Hartwerd. Hij leverde in de polder nationale kampioenskoeien en tientallen van zijn zoons stonden vooral op de shows

Rechts: het station in 1953. Onder: het complex in 2004

De Noord-Hollandse koers won het van de Friese, zeker in de jaren zeventig, toen Tonia's Adema 13 (met veel Friese trekken in de stamtafel trouwens) werd aangekocht bij de broers Mul in Stompeteren. Een bijzondere melkverver, die in de eigen poldervereniging (waar toen jaarlijks zo'n 15.000 eerste inseminaties werden uitgevoerd) meer dan 10.000 geschetste vaarskalveren leverde. De KI-verenigingen in diverse provincies kenden toen al een uitwisselingsregeling, waarin Tonia's Adema 13 duidelijk de nummer één was.

Veehouderijbelangen

De KI-vereniging zette per jaar drie of vier proefstieren in. Kees van Daalen was de leidsman van de aankoopcommissie, waarin in 1977 de jonge boer Jaap Heineke uit Ens zitting kreeg. Een van diens eerste tochten ging naar Wybren Stelwagen bij Franeker, waar uit een dochter van melkverver Adema 11 van de Gelder de Gardeniazoon String Arko 68 werd aangekocht. Hij was de eerste stier met HF-bloed in Emmeloord, maar meteen een topper, zeker waar het (door de hoge gehalten) de productie betrof. Hij was de hoogst genoteerde stier van Nederland, toen De Volharding beseftte dat het werkgebied te klein werd. Meest voor de hand liggend was een fusie met de KI van oostelijk Flevoland, maar de bestuursvoorkeur ging uiteindelijk uit naar een groter, Overijssels verband. De inbreng van String Arko 68 vormde een stimulans tot samenwerking, terwijl vanaf die start al werd gewerkt aan de vorming van KI Oost. Enkele jaren later vormde Veehouderijbelangen een onderdeel van het Over-